

Luonnos hallituksen esitykseksi laivaväkilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Johdanto

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laivaväkilain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi. Esityksellä ehdotetaan muutettaviksi lakia aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä, lakia laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta, lakia liikenteen palveluista, merilakia, vesiliikennelakia, alusrekisterilakia, lakia huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista sekä meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annettua lakia. Samassa yhteydessä esitetään annettavaksi valtioneuvoston asetukset nimetyiltä katsastajalta, aluksenmittaajalta, tarkastajalta ja lippuvaltiotarkastajalta edellytetystä kokemuksesta ja osaamisesta ja aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä annetun asetuksen muuttamisesta.

1. Alustusturvallisuuslain nimettyjä katsastajia ja aluksenmittaajia koskevilla muutoksilla pyritään varmistamaan, että kaikki katsastukset ja alustenmittaukset suoritettaisiin säännösten ja määräysten mukaisesti yhtenäisellä vaatimustasolla ja niitä koskevat menettelyt olisivat yhdenmukaiset.
2. Laivaväkilakiin säädettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle oikeus peruuttaa ja arvioida uudelleen vahvista-maansa miehitystodistusta oma-aloitteisesti. Laivaväkilain 25 §:n velvoitteesta merkitä aluksen työkieli aluksen miehitystodistukseen ehdotetaan luovuttavan. Laivaväkilain 28 §:ään ehdotetaan Liikenne- ja viestintävirastolle määräksenantovaltuutta antaa tarkempia määräyksiä ISM-asetuksen säännösten vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi.
3. Liikennepalvelulain 39 §:n kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyysmerkinnän laskentatapaa ehdotetaan muutettavan. Liikennepalvelulain 102 §:n vuokraveneen kuljettajan pätevyysvaatimuksia ehdotetaan muutettavan siten, että vuokraveneen kuljettajankirjan lisäksi myös muut miehitysasetuksessa tarkoitetut kansipäällystön pätevyyskirjat oikeuttaisivat kuljettamaan vuokravenettä.
4. Merilakia ehdotetaan muutettavan siten, että jatkossa sähköisesti pidettävän päiväkirjan järjestelmä voisi olla Liikenne- ja viestintäviraston tai hyväksytyyn luokituslaitoksen

hyväksymä. Sähköisen päiväkirjan järjestelmän valmistajan olisi haettava järjestelmän hyväksymistä Liikenne- ja viestintävirastolta taikka hyväksytyltä luokituslaitokselta.

5. Vesiliikennelain 49 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta puuttua myös turvalaitteen asettamatta jättämiseen. Lisäksi 49 §:ää ja 54 §:ää muutettaisiin samalla siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa ylläpitovelvollisen tai merkitsemisvastuullisen tahon toimimaan. Vesiliikennelain 100 §:n osalta Liikenne- ja viestintävirastolle säädettäisiin oikeus määrätä vesialue tilapäisesti suljettavaksi onnettomuuden taikka muun vastaavan syyn ohella myös rakennustyön tai sitä vastaavan syyn takia. Ehdotetaan uutta 106 a §:ää, jossa säädettäisiin vesiliikenteen keskeyttämisestä taikka rajoittamisesta ja rajoituksia koskevista lyhytaikaisista poikkeuksista kilpailujen, harjoitusten tai muiden tapahtumien vuoksi.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa valtionhallinnon tuottavuusohjelman, jolla tuetaan hallituksen julkisen talouden kestävyystavoitetta. Tuottavuusohjelman toimeenpanossa hyödynnetään erityisesti digitalisaation mahdollisuuksia tehostaa julkisen sektorin toimintaa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi kesäkuussa 2025, että valtion toimintamenosäästö toteutetaan tuottavuustoimilla, jotka koostuvat muun muassa tehtävien ja veloitteiden määrätietoisesta vähentämisestä.

Lisäksi pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on liian sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus on sitoutunut koko valtioneuvoston tasolla ”yksi sisään, yksi ulos” -periaatteeseen, jolla huolehditaan, että uutta sääntelyä esitettäessä veloitteita kevennetään muualta.

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman perusteella liikenne- ja viestintäministeriö on julkaissut oman hallinnonalansa tuottavuusohjelman. Osana liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa kartoitettiin säädösmuutostarpeita. Merenkulun sääntelyn osalta havaittiin myös muilta osin tarpeita päivittää sääntelyä ajantasaiseksi.

Säädösmuutosten osalta havaittiin tarpeita sääntelyn yhtenäistämiseksi, selkeyden parantamiseksi sekä täydentämään kansallista sääntelyä vastaamaan paremmin kansainvälisen sääntelyn veloitteita. Suomessa merenkulkijoiden pätevyyksiin, alusten miehityskysymyksiin ja alusturvallisuuteen liittyvissä asioissa keskeinen toimivaltainen viranomainen on Liikenne- ja viestintävirasto. Näin ollen viranomaistoiminnan tuottavuuden edistämisen kannalta esitetyillä muutoksilla on merkitystä erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston toiminnan kannalta.

Tavoitteet

Tähän esitykseen on koottu useita merenkulkualaa ja tieliikenteen koskevien veloitteiden ja viranomaistehtävien keventämiseen sekä sääntelyn yksinkertaistamiseen tähtääviä lakimuutoksia.

Esityksen tavoitteena on sääntelyn yksinkertaistaminen, viranomaistoiminnan tuottavuuden edistäminen ja hallinnollisen taakan keventäminen sääntelyä sujuvoittamalla. Esitetyjen muutosten tavoitteena on myös parantaa sääntelyn yhtenäisyyttä. Esitetyillä muutoksilla varmistetaan myös se, että kansallinen sääntely vastaa kansainvälisiä velvoitteita. Ehdotetut muutokset kytkeytyvät myös liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaan.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/34090/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.lvm@gov.fi tai postitse osoitteeseen PL 31, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/34090/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus LVM056:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 18.6.2026.

Lausuntopyyntöön liitteitä täydennetään viikon 22 aikana.

Valmistelijat

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM056:00/2025>

Liitteet:

[Perustelumuistio VNA kokemus- ja osaamisvaatimukset.pdf](#)

[Perustelumuistio VNA kokemus- ja osaamisvaatimukset_sv.pdf](#)

[VNA nimettyjen kokemus- ja osaamisvaatimukset.pdf](#)

[VNA nimettyjen kokemus- ja osaamisvaatimukset_sv.pdf](#)

[HE laivaväkilain ja eräiden muiden lakien_fi.pdf](#)

[HE laivaväkilain ja eräiden muiden lakien_sv.pdf](#)

[Perustelumuistio VNA miehitysasetus.pdf](#)

[Perustelumuistio VNA miehitysasetus_sv.pdf](#)

[VNA aluksen miehityksestä ja laivaväen.pdf](#)

[VNA aluksen miehityksestä ja laivaväen_sv.pdf](#)

Jakelu:

Aboa Mare Ab

Aboa Mare Axxell

Aboa Mare Novia

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Arctia Shipping Oy

Baltic Sea Action Group

Bore Ltd

Business Finland

DL LTP Merenkulun pätevyudet

DL LTP Meriturvallisuus ja ympäristö

DL Merenkulun valvonta

Ekami Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä

Elinkeinoelämän keskusliitto

ESL Shipping Ltd

Finnlines

Godby Shipping Ab

Högskolan på Åland

Ilmatieteen laitos

John Nurmisen säätiö

Keskuskauppakamari

Liikenne- ja viestintävirasto
Länsirannikon Koulutus Oy
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus Meriturva
Meriaura Oy
Meriliitto – Sjöfartsförbundet ry
Merimieseläkekassa
Merimiespalvelutoimisto
Meritaito Oy
Meriteollisuus ry
oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
One Sea
Oy Langh Ship Ab
Pidä saaristo siistinä ry
Poliisihallitus
Prima Shipping Group
puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Rajavartiolaitos
Rederi Ab Nathalie
RVL_VP_RMVK_Meriopy
Sami Uolamo
SAMK Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satamaoperaattorit ry
sisäministeriö
Suomen Konepäällystiitto
Suomen Laivameklarit r.y.
Suomen Laivanpäällystiitto - Finlands Skeppsbefälsförbund r.y.
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen Merimies-Unioni SMU ry
Suomen Purjehdus ja Veneily ry
Suomen Satamat ry
Suomen Varustamot ry
Suomen ympäristökeskus
Tallink Silja
Tulli
Tuomioistuinvirasto
työ- ja elinkeinoministeriö
ulkoministeriö
valtioneuvoston kanslia
valtiovarainministeriö
WWF Suomi
Väylävirasto
XAMK Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
ympäristöministeriö
Ålandica Shipping Academy
Ålands gymnasium
Ålands lyceum
Ålands yrkesgymnasium

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laivaväkilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus nimetyiltä katsastajalta, aluksenmittaajalta, tarkastajalta ja lippuvaltiotarkastajalta edellytetystä kokemuksesta ja osaamisesta

Pitkänen Väinö
Liikenne- ja viestintäministeriö

Pitkänen Väinö
Liikenne- ja viestintäministeriö